

Temos:

Efektyvių ugdymo strategijų panaudojimo galimybės ugdant mokinius, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių.

Vertinimas ugdymo procese.

Specialieji ugdymosi poreikiai (SUP) yra poreikis gauti specialią pagalbą ir paslaugas ugdymo procese, atsirandantys dėl išskirtinių gabumų, igimtų ar įgytų sutrikimų, arba nepalankių aplinkos veiksnių. Šie poreikiai gali būti susiję su mokymosi, elgesio, dėmesio, fizinėmis ar regos/klausos funkcijų sutrikimais, taip pat su išskirtiniais gabumais. SUP nustatomi atliekant išsamų specialisto vertinimą, po kurio vaikui gali būti pritaikoma ugdymo programa, teikiama specialistų pagalba ar techninės priemonės.

Ugdymosi strategijų klasifikacija

Ugdymo strategijos – tai planuoti mokymo metodai, padedantys pasiekti mokymosi tikslus. Jos gali būti klasifikuojamos pagal kelis kriterijus:

1. Pagal mokymosi stilių:

- **Vizualinės strategijos** – naudojamos vaizdinės priemonės (diagramos, paveikslėliai, schemas).
- **Audialinės strategijos** – mokymasis per klausymą (garso įrašai, diskusijos).
- **Kinestetinės strategijos** – mokymasis per veiklą (praktiniai užsiėmimai, judesiai).

2. Pagal ugdymo formą:

- **Individualizuotos strategijos** – pritaikytos konkrečiam mokiniui, atsižvelgiant į jo poreikius.
- **Grupinės strategijos** – taikomos mažose grupėse, skatinant bendradarbiavimą.
- **Frontalinės strategijos** – taikomos visai klasei, dažnai naudojamos tradiciniame mokyme.

3. Pagal tikslą:

- **Kognityvinės strategijos** – lavina mąstymą, atmintį, problemų sprendimą.
- **Socialinės strategijos** – skatina bendravimą, empatiją, komandinį darbą.
- **Emocinės strategijos** – padeda valdyti emocijas, mažina stresą, stiprina motyvaciją.

Efektyvių ugdymo būdų parinkimas ir taikymas mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių

Mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių (SUP), gali turėti fizinių, intelektinių, emocinių ar elgesio sunkumų. Todėl ugdymo strategijos turi būti lanksčios, diferencijuotos ir įtraukios.

1. Individualizavimas ir diferencijavimas

Pavyzdys: mokinys su disleksija gali gauti tekstą su didesniu šriftu, spalvotais žodžiais, naudoti garso įrašus vietoj skaitymo.

Palyginimas: tradicinis mokymas taiko vienodą metodą visiems, o individualizuotas – pritaiko turinį ir formą pagal mokinio gebėjimus.

2. Universalus dizaino mokymuisi principai

UDL siūlo kurti mokymosi aplinką, kurioje kiekvienas mokinys gali dalyvauti:

- **Daugialypės priemonės** – tekstas, vaizdas, garsas.
- **Skirtingi atsako būdai** – raštu, žodžiu, piešiniu.
- **Lankstus vertinimas** – ne tik testai, bet ir projektai, praktiniai darbai.

Pavyzdys: mokinys su autizmo spektro sutrikimu gali atlikti užduotį piešdamas, o ne rašydamas rašini.

3. Technologijų panaudojimas

Skaitmeninės priemonės padeda mokiniams su SUP:

- **Teksto skaitymo programos** – padeda disleksiją turintiems mokiniams.
- **Komunikatoriai** – padeda neverbaliniams mokiniams bendrauti.
- **Virtualios mokymosi aplinkos** – leidžia mokytis savo tempu.

Pavyzdys: mokinys su judėjimo negalia gali naudotis planšete vietoj sąsiuvinio.

4. Emocinės ir socialinės paramos strategijos

- **Pozityvaus elgesio palaikymo sistema (PEPS)** – skatina pageidaujamą elgesį.
- **Socialinių įgūdžių mokymas** – padeda mokiniams su elgesio sunkumais.
- **Mentorystė ir palaikymas** – stiprina mokinio savivertę.

Pavyzdys: mokinys, turintis nerimo sutrikimą, gauna individualų palaikymą iš pedagogo padėjėjo.

Praktiniai palyginimai

Strategija

Tradicinis mokymas

**Mokymas su SUP
pritaikymu**

Skaitymo užduotis

Vienas tekstas visiems

Tekstas su garso įrašu,
paveikslėliais

Vertinimas

Testas raštu

Projektas, žodinis atsakymas,
piešinys

Grupinis darbas

Vienoda užduotis visiems

Skirtingos užduotys pagal
gebėjimus

Mokymo priemonės

Vadovėlis

Planšetė, komunikatorius,
interaktyvios programos

Išvada

Efektyvios ugdymo strategijos, taikomos mokiniams su specialiaisiais poreikiais, reikalauja kūrybiškumo, lankstumo ir empatijos. Mokytojas tampa ne tik žinių perteikėju, bet ir mokinio galimybių atpažinimo bei stiprinimo partneriu. Strategijų įvairovė leidžia kiekvienam mokiniui pasiekti savo potencialą, o įtraukus ugdymas kuria lygiavertę ir palaikančią mokymosi aplinką.

Vertinimo ugdymo procese paskirtis, tikslai ir uždaviniai

Vertinimas ugdymo procese – tai ne tik mokinių žinių patikrinimas, bet ir svarbi mokymosi dalis, padedanti mokiniui augti, mokytojui tobulėti, o tėvams suprasti vaiko pažangą.

Paskirtis:

- **Padėti mokiniui mokytis** – teikti grįžtamąjį ryšį, skatinti refleksiją.
- **Informuoti mokytoją** – apie mokymo efektyvumą, mokinių poreikius.
- **Informuoti tėvus/globėjus** – apie vaiko pasiekimus ir pažangą.
- **Planuoti tolesnį ugdymą** – remiantis vertinimo duomenimis.

Tikslai:

- Stebėti mokinio pažangą.
- Įvertinti pasiektus rezultatus.
- Skatinti mokinio motyvaciją.
- Ugdyti savarankišką mokymąsi.

Uždaviniai:

- Parinkti tinkamus vertinimo kriterijus.
- Užtikrinti vertinimo objektyvumą ir aiškumą.
- Įtraukti mokinius į vertinimo procesą (įsivertinimas).
- Naudoti vertinimo rezultatus mokymosi tobulinimui.

Pavyzdys: Mokytojas, vertindamas rašinį, ne tik skiria pažymį, bet ir pateikia komentarus: kas pavyko, ką galima tobulinti. Tai padeda mokiniui suprasti savo stiprybes ir silpnybes.

Vertinimas – nedaloma ugdymo proceso dalis

Mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo būdai ir formos

Vertinimas gali būti įvairių formų, priklausomai nuo tikslų, mokinio amžiaus, ugdymo konteksto.

Vertinimo būdai:

Būdas

Aprašymas

Pavyzdys

Formuojamasis

Nuolatinis stebėjimas,
grįžtamasis ryšys

Komentarai prie užduočių,
pokalbiai

Diagnostinis

Pradinės žinios ir gebėjimai

Testas mokslo metų pradžioje

Apibendrinamasis

Galutinis įvertinimas

Egzaminas, pažymys

Kaupiamasis

Informacijos kaupimas apie
pažangą

Mokymosi aplankas, portfolio

Vertinimo formos:

- **Žodinis vertinimas** – pokalbiai, diskusijos.
- **Rašytinis vertinimas** – komentarai, testai, refleksijos.
- **Grafinės formos** – diagramos, vertinimo skalės.
- **Savivertinimas ir tarpusavio vertinimas** – mokiniai vertina save ir kitus pagal kriterijus.

Vertinimas, informuojantis apie mokymą ir mokymąsi

Šiuolaikinis vertinimas neapsiriboja pažymiu – jis tampa mokymosi įrankiu.

Vertinimas kaip mokymasis:

- Skatina mokinius reflektuoti savo veiklą.
- Padeda mokytojui suprasti, kas veikia, o kas ne.
- Kuria mokymosi kultūrą, kur klaidos – augimo galimybė.

Grižtamasis ryšys:

- **Konstruktivus** – aiškus, konkretus, orientuotas į tobulėjimą.
- **Laiku pateiktas** – iškart po veiklos.
- **Įtraukiantis mokinį** – skatina savarankiškumą.

Pavyzdys: Mokytojas pateikia klausimus: „Ką padarei gerai?“, „Ką galėtum patobulinti?“, „Ką išmokai?“. Tai skatina mokinį mąstyti apie savo mokymąsi.

Išvada

Vertinimas ugdymo procese – tai ne tik žinių patikrinimas, bet ir mokymosi kelio dalis. Efektyvus vertinimas:

- Skatina mokinių pažangą.
- Padeda mokytojui tobulinti ugdymo procesą.
- Kuria įtraukią, refleksyvią mokymosi aplinką.